

Saksa-Suomi Betonisymposium 2014 idyllisessä Elisaaressa Teemana ympäristötuotteet ja -taide

Sirkka Saarinen, toimittaja

Teollisuustaiteen Liitto Ornamo ja betoniteollisuus järjestivät elokuussa 2014 Betonisymposiumin Inkoon Elisaaressa. Workshopviikon aikana kymmenen taiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin ammattilaista Saksasta ja Suomesta ideoi ja toteutti ympäristöaiheisia taideteoksia ja muotoilutuotteita betonista.

Betonisymposium oli jatkoa vuosi sitten Saksan Ulmissa, ammattikoulu Akademie der handwerk und Design'ssa, pidetylle "Schale und Kern" -tapahtumalle. Molemmissa symposiumeissa puolet osanottajista oli suomalaisia ja puolet saksalaisia. Yhteisten tapahtumien tavoitteena on kansainvälistyminen verkottumalla, ideoiden tuotteistaminen ja sen kautta taiteilijoiden ja muotoilijoiden työllistymismahdollisuuksien avaaminen.

Elisaaren workshopin teemana oli ympäristötuotteet ja -taide, esimerkiksi julkisivut ja muurit, kolmiulotteiset pinnat ja tasot sekä pintastruktuurit. Tavoitteena oli tutustua betonin käyttöön taiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin lähtökohdista.

Betoni taipuu mihin vain

Betoni on plastinen materiaali, joka taipuu periaatteessa mihin vain: sekä järeiksi että ohuiksi rakenteiksi. Monille taiteen ammattilaisille betoni on kuitenkin vielä uusi materiaali. Myös työtekniikat ja betonin käyttäytyminen erilaisissa olosuhteissa ovat vieraita.

Esimerkiksi kesällä 2013 Ulmin symposiumissa valmistetut esineet olivat suurimmaksi osaksi tekijöittensä ensikosketus betonin maailmaan. Symposiumissa alkunsa saanut työ onkin jatkunut tekijöitten omissa studioissa.

"Kaikkea ei jokaisen tarvitse oppia kantapään kautta", elokuun symposiumin betonimaakarina, siis kurssilaisten isäntänä ja opastajana toiminut *Pentti Lumme* toteaa.

Rudus Oy:n kehitysjohtajana Pentti Lumme hallitsee betonitekniikan. Lisäksi hänellä on kokemusta betonista veistosmateriaalina. Yhdessä muutaman betonikollegan kanssa hän on tehnyt jo 15 vuoden ajan betoniveistoksia taiteilija *Virpi Kannon* ohjauksessa.

"Muottimateriaalit ja muotin tekeminen, raudoitus, rakenteiden paksuudet, pintastruktuurit, betonin käyttäytyminen ulkotiloissa", hän luettelee betoniosaamista vaativia yksityiskohtia.

Teoriatiedon jakamisen lisäksi Pentti Lumme ja *Mirva Vuori*, betoniammattilainen hänkin, kertoivat päässeensä myös sirkkelöimään, kun

taiteilijat toteuttivat ideoidensa pohjalta pienoismalleja ja prototyyppejä.

Kurssi kiinnosti

Ornamo valitsi symposiumin suomalaistaiteilijat ja hoiti symposium-yhteydenpidon saksalaisiin yhteistyökumppaneihin der Akademie für Gestaltung der Handwerkskammer Ulm -oppilaitokseen ja taideteollisen alan järjestö Bdk Bund der Kunsthandwerker Baden-Württemberg e.V'hen.

Ornamon kolmihenkiseen symposium-työryhmään kuuluva sisustusarkkitehti *Lena*

1

2

1 Betonisymposiumin osallistujat ja ohjaajat.

2,5 Tiia Matikainen ja teos "Arvottomat"-sarjasta.

3,4 Elina Helenius valoi useita teoksia.

6 Tero Annanollin valama seinäreliefi.

Strömberg kertoo että kiinnostus Elisaaren kurssiin oli runsas: "Hakijoina oli sekä jo viime vuonna Saksassa olleita että uusia muotoilijoita ja taiteilijoita."

Kurssin saksalaisista taiteilijoista yksi oli lasitaiteilija, muut keraamikkoja. Suomalaisryhmän muodostivat lasitaiteilija, teollinen muotoilija, tekstiilitaiteilija, keraamikko ja taidemaalari-kuvanveistäjä.

Ornamo korostaa tuotteistamista ja työllistymistä

Lena Strömberg nostaa taiteilijoiden ideoiden tuotteistamisen kurssin tärkeäksi tavoitteeksi. "Ja sen kautta taiteilijoiden työllistymisen. Oma toiveeni on, että taiteen prosenttiperiaate saataisiin tuotua myös ympäristörakentamiseen."

Työllistymistoive kantaa myös hedelmää. Esimerkiksi jo Saksassa mukana ollut taidemaalari ja kuvanveistäjä Tero Annanolli työsti

Elisaareissa tilaustyönä pyöreitä seinäreliefejä viime vuotisten kokeilujen perusteella. Tärkeä betonitekninen asia on esimerkiksi raudoittaminen, johon hän käyttää teoksissaan muovikuituja.

Tero Annanollin tavoin myös keramiikkataiteilija Tiia Matikainen oli mukana myös Ulmissa. Hänen mielestään betonia voisikin käyttää huomattavasti nykyistä enemmän ja monipuolisemmin myös kuvanveistossa.

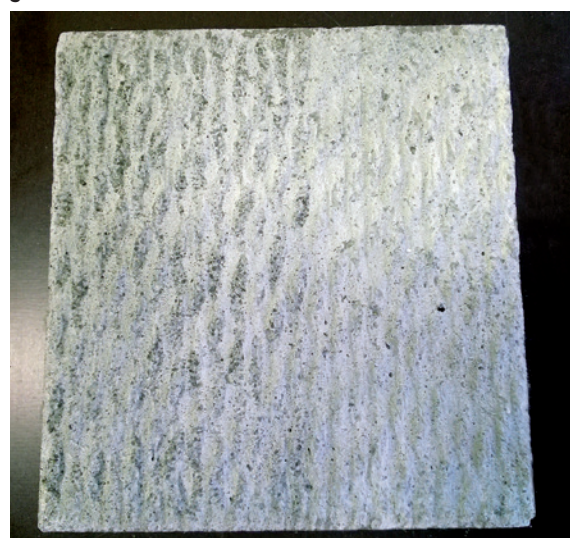
"Sitä kautta voisi tuoda lisää taidetta julkisiin tiloihin", hän uskoo. Elisaareissa hän toteutti aikaisemmin keramiikasta tekemänsä "Arvottomat"-veistossarjan teoksen betonista. Laminointitekniikalla hän sai betonirakenteesta mahdollisimman ohuen. Teoksen ihmishahmo kietoutuu nyt betonikankaan alle.

Julkisivupintoja ja sillankaiteita

Tekstiilitaiteilija Elina Heleniuksen tavoite oli puolestaan luoda betoniin erilaisia pintastruk-

3

4

5

6

7

9

8

10

7 Elisa Stutzie-Siegmundin teos.

8 Alkie Osterland yhdisti lasia betoniin.

9 Amei Unrath-Ruof yhdisti luontoaiheita betoniin.

10 Anette Schwardt teoksia.

11, 12 Mikko Rikalan suunnitelma sillankaiteeksi.

13, 14 Renata Jakowleff teoksineen.

tuureja, joita voi käyttää julkisivuissa ja sisäseinissä. Hän kertoi kurssin olevan mahtava tilaisuus uusiin kokeiluihin: "Tunsin olevani kuin karkkikaupassa".

Elina Helenius teki kurssilla kutomalla, letittämällä ja ristipistoilla muottipintoja, joilla hän haki betonipinnalle tekstiilin emotionaalista herkkyyttä. "Kipsissä kokeilut olivat toimineet hyvin, nyt jännitin tuloksia paljon hevimässä betonissa."

Kurssille hakeutumisen syyksi hän kertoo kiinnostuksen arkkitehtuuriin ja ympäristöarkentamiseen. "Olen tehnyt tekstiilejä julkisiin tiloihin ja työskennellyt paljon arkkitehtien kanssa. Keskusteluissa juuri uudet pintavaihtoehtotoiveet ovat nousseet usein esiin."

Teollinen muotoilija Mikko Rikala on puolestaan työssään SITO-yhtiöissä ollut mukana suunnittelemassa julkisia tiloja ja infrastruktuuria, esimerkiksi siltahankkeissa designerina.

Ei olekaan ihme, että hän oli rakentamassa muottia uudentyyppiselle "palapelistä" rakentuvalle sillankaiteelle. "Idean sain huussin ikkunasta

näkyvästä oksien rytmistä, jonka tyyllittelin suoriksi viivoiksi."

"Värieröillä, jotka aikaansaadaan pesemällä pinnat eri syvyyksille, tavoittelin kaiteeseen syvyysvaikutelmaa ja kontrastia", hän esitteli ja kertoi, että käsillä tekemisen kokemus oli 15 vuotta tietokoneen ääressä töitä tehneelle mahtava.

"Hienoa olisi jos samalla syntyisi sellaista, jota voidaan ottaa käyttöön", hän toivoi.

Yhdessä tekemisen innostavan ilmapiirin lisäksi myös Elisaaren idyllinen ympäristö inspiroi taiteilijoita: esimerkiksi Amei Unrath-Ruof kokeili herkissä seinäreliefeissään luonnosta keräämiensä materiaalien yhdistämistä betonivaluun.

Lasitaiteilija Renata Jakowleff puolestaan haki erilaisilla betoniresepteillä sopivan notkeaa ja sopivan väristä massaa, jota voi työstää lasissa käyttämällä leimasintekniikalla. Leimaamalla hän kuvioi betonipintaan erilaisia struktuureja.

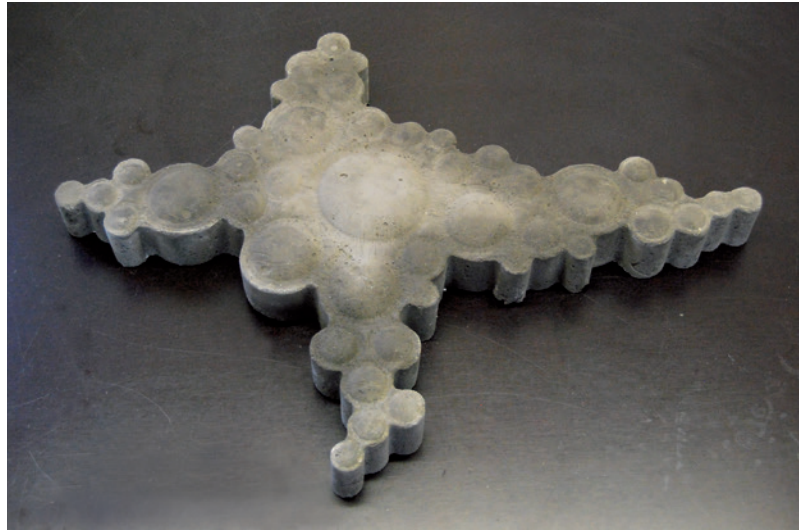
11

13

12

14

Teollisuus tukee

Myös teollisuudessa muotoilun kasvavaan merkitykseen ympäristörakentamisessa uskotaan. Betonisymposium 2014:ää olivat tukemassa SBK-säätiö, Finnsementti Oy, Rudus Oy, Parma Oy ja Metsä Wood.

Germany-Finland Concrete Symposium 2014 in idyllic Elisaari

The Finnish Association of Designers Ornamo together with Finnish concrete industry organised a Concrete Symposium in the Elisaari area of Inkoo in August 2014. The one-week workshop brought together ten professionals in art, design and architecture from Germany and Finland to create works of art and design products on the theme of environment and implement them in concrete.

The Concrete Symposium was a continuation of the "Schale und Kern" event organised a year ago in Ulm, Germany. In both events, half of the participants were Finnish and the other half German. The objective of the joint events

is to promote internationalisation through networking, develop ideas into products, and thereby open up new employment opportunities for artists and designers.

In the Elisaari workshop, environmental products and environmental art were the theme, for example facades and fence walls, three-dimensional surfaces and tops, as well as surface structures. The aim was to learn about the use of concrete from the viewpoints of art, design and architecture.

Concrete is a plastic material, pliable in principle into anything: both sturdy and slim structures. For many professionals in art, however, concrete is still a new material. The techniques used to work with concrete and the behaviour of the material in various conditions are also unknown territory.

The German participants of the workshop where ceramic artists, except for one glass artist. The Finnish group consisted of a glass artist, an industrial designer, a textile artist, a ceramic artist and an artist-sculptor.

15 Heide Nonnenmacher tutki myös graafisen betonin kalvon käyttöä työssään.